

LIBRIS

We know
books
Ștefan Deaconu
– coordonator –

Domnica Manole
Elena Simina Tănăsescu
Robert Marius Cazanciuc
Silviu Gabriel Barbu
Ioan Muraru

CODEX CONSTITUȚIONAL

Constituțiile statelor membre ale Uniunii Europene
Constituția Republicii Moldova
Constituția Regatului Unit al Marii Britanii
și al Irlandei de Nord

Volumul I

Ediția a II-a, revizuită și actualizată

CARTIER
juridic

Cuvânt-înainte	5
Nota coordonatorului	7
CONSTITUȚIA REPUBLICII AUSTRIA	9
CONSTITUȚIA REGATULUI BELGIEI	135
CONSTITUȚIA REPUBLICII BULGARIA	187
CONSTITUȚIA REPUBLICII CEHE	227
CONSTITUȚIA REPUBLICII CIPRU	253
CONSTITUȚIA REPUBLICII CROAȚIA	335
CONSTITUȚIA REGATULUI DANEMARCEI	377
CONSTITUȚIA REPUBLICII ELENE	397
CONSTITUȚIA REPUBLICII ESTONIA	463
CONSTITUȚIA REPUBLICII FINLANDA	497
CONSTITUȚIA REPUBLICII FRANCEZE	533
LEGEA FUNDAMENTALĂ A REPUBLICII FEDERALE GERMANIA	569
CONSTITUȚIA IRLANDEI	635
CONSTITUȚIA REPUBLICII ITALIA	679
CONSTITUȚIA REPUBLICII LETONIA	715
CONSTITUȚIA REPUBLICII LITUANIA	735
CONSTITUȚIA MARELUI DUCAT DE LUXEMBURG	777

Prezentare generală

Conf. univ. dr. Silviu Gabriel BARBU

1. Scurt istoric

Hans Kelsen, marele teoretician austriac al pozitivismului juridic, este redactorul principal al Constituției Austriei din 1929, Lege fundamentală rezultată din revizuirea Constituției din 1920 prin care a fost instituită prima republică austriacă în contextul pierderii Primului Război Mondial de către Imperiul Habsburgic. Constituția Republicii Austria instaurează un sistem federal care se centrează pe landuri (Länder), adică ținuturile care formau statele ereditare tradiționale ale habsburgilor.

În perioada celui de-Al Doilea Război Mondial, sub ocupația nazistă, a fost suspendată aplicarea normelor constituționale austriece din 1929. După război, prin Legea constituțională din 13 mai 1945 a fost repusă în vigoare Constituția din 1929, instaurându-se practic a doua republică după sfârșitul perioadei de ocupație. Austria a semnat tratatul de aderare la Uniunea Europeană în anul 1994, cu o pregătire de preaderare mai mare de zece ani, din anul 1995 devenind stat membru al UE. Astfel, între anii 1983 și 1995 au fost aduse Constituției 23 de amendamente pentru a face compatibil statul austriac cu statutul de țară membră a Uniunii Europene. Modificările și completările privesc îndeosebi problema participării diferitelor autorități și instituții ale statului austriac la procesul decizional în cadrul Uniunii Europene.

Ultimele modificări, precum și completări semnificative au fost aduse Constituției Austriei în anii 2009, 2013, 2014, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2024.

Constituția Austriei este sistematizată în nouă capitole și reglementează amplu temele clasice pentru orice Lege fundamentală modernă, precum și diverse domenii și materii care, în mod obișnuit, fac obiectul de reglementare al legilor organice sau ordinare. În această privință, Legea Fundamentală a Austriei intră în categoria celor care operează cu o largă constituționalizare a dreptului, ridicând la rangul de norme constituționale un număr foarte mare de reglementări privind domenii pe care constituanții austriaci le consideră foarte importante pentru ființa statului (de exemplu domeniul silvic și specialiștii care îl deservesc).

2. Raporturile dintre principalele autorități statale

Austria are ca formă de guvernământ republica democratică, are regim constituțional parlamentar și este formată din nouă landuri, reunite în cadrul organizatoric specific unei federații.

Puterea legislativă a Federației este exercitată de către Consiliul Național (Nationalrat) împreună cu Consiliul Federal (Bundesrat), cele două constituind camerele Adunării Federale cu rol de Parlament al Austriei (Bundesversammlung). Puterea executivă a Federației este exercitată de Președintele Federal (Bundespräsident) împreună cu Guvernul Federal (Bundesregierung).

Președintele Austriei este ales pentru un mandat de șapte ani de către cetățenii austrieci cu drept de vot pentru Consiliul Național, prin vot egal, direct, personal, liber și secret. La rândul său, Președintele Federal numește Cancelarul Federal și, la propunerea acestuia din urmă, pe ceilalți membri ai Guvernului Federal, având, de asemenea, dreptul de a revoca Cancelarul Federal și Guvernul Federal.

Consiliul Național este ales pentru un mandat de cinci ani, calculat de la data primei întruniri a acestuia. Președintele Federal convoacă în fiecare an Consiliul Național pentru o sesiune ordinară, care nu va începe înainte de 15 septembrie și care nu va depăși data de 15 iulie a anului următor. Președintele statului poate dizolva Consiliul Național care, înainte de expirarea unui mandat legislativ, are posibilitatea de a vota propria dizolvare în baza unei legi ordinare. Președintele Federal numește în funcțiile publice importante, inclusiv în funcțiile din justiție.

În Consiliul Federal sunt reprezentate landurile, proporțional cu numărul de cetățeni din fiecare land. Președintele Federal este cel care stabilește, în urma recensământului general, numărul de membri care urmează a fi delegați de fiecare land. Conform Constituției, membrii Consiliului Federal și supleanții acestora sunt aleși de către dietele landurilor, ei netrebuind să fie membri ai Dietei care îi delegă, însă este necesar să fie eligibili pentru aceasta. După expirarea mandatului legislativ al unei Diete de land sau după dizolvarea acesteia, membrii delegați de aceasta în cadrul Consiliului Federal rămân în funcție până la momentul la care noua Dietă organizează alegeri pentru Consiliul Federal. Președinția Consiliului Federal este preluată de landuri, în ordine alfabetică, la fiecare șase luni. Astfel, Consiliul Federal se convoacă de Președintele acestuia la sediul Consiliului Național. Președintele Consiliului va convoca imediat Consiliul Federal în cazul în care cel puțin un sfert dintre membrii săi sau Guvernul Federal solicită acest lucru.

Adunarea Federală (Parlamentul) alcătuită din cele două Consilii (Camere) este convocată de Președintele Federal. Președinția este deținută alternativ de către Președintele Consiliului Național și de către Președintele Consiliului Federal, începând cu cel dintâi. Hotărârile Adunării Federale sunt semnate de Președintele acesteia și contrasemnate de Cancelarul Federal. Guvernul Federal este alcătuit din Cancelarul Federal – omologul Prim-ministrului –, Vicecancelarul și ceilalți miniștri federali. Vicecancelarul are dreptul de a-l înlocui pe Cancelarul Federal în legătură cu întreaga sferă de competență a acestuia. Cvorumul de lucru al Guvernului Federal este de peste jumătate dintre membrii săi. În cazul în care Consiliul Național adoptă o moțiune de cenzură, în prezența a cel puțin jumătate dintre membrii acestuia, împotriva Guvernului Federal sau a membrilor acestuia, Guvernul Federal sau ministrul federal respectiv vor fi revocați. De asemenea, membrii Guvernului Federal răspund în fața Consiliului Național, pentru activitatea în funcția de ministru.

3. Autoritatea judecătorească

Constituția statuează faptul că puterea judecătorească este exercitată de către o instanță supremă, denumită Curtea Supremă, precum și de restul instanțelor judecătorești stabilite de lege.

Sistemul judiciar al Austriei este format din instanțele de drept comun, parchetele, penitenciarele (penitenciare pentru arest preventiv și penitenciare pentru executarea

pedepsei) și sistemul de probațiune, în sensul de tot-unitar care acoperă, din punct de vedere instituțional, toate etapele procedurilor judiciare din materie penală. Ca arie de jurisdicție, instanțele de drept comun nu au în competență materia dreptului administrativ și fiscal, în privința cărora există instanțe specializate, denumite generic curți administrative și, respectiv, fiscale. Constituția stabilește faptul că, la nivelul Federației, există o Curte Administrativă a Federației și o Curte Federală Administrativă pentru Finanțe, denumită Curtea Fiscală Federală, ca instanțe specializate superioare.

Instanțele judecătorești sunt instituții de stat care judecă litigiile de drept civil (în accepțiunea largă) și cauze de drept penal în cadrul unei proceduri formale.

Instanțele judecătorești sunt instituite prin lege și sunt conduse și compuse de judecători independenți și imparțiali (în mod evident există și personal auxiliar necesar administrării justiției), care nu pot fi îndepărtați din funcție sau transferați (sunt inamovibili) și se supun numai legii. Statutul constituțional al judecătorilor austrieci este construit în logica clasică a independenței puterii judecătorești, cu garanțiile specifice consacrate în beneficiul acestora.

Constituția austriacă consacră curțile cu jurați pentru cauzele în care se judecă infracțiuni grave și infracțiuni privind activitatea în funcții publice, competențele fiind stabilite în mod expres prin lege.

Parchetele sunt organisme judiciare distincte care au competențe proprii, sunt constituite din procurori, fiind organizate separat de instanțe. Sarcina lor principală constă în reprezentarea interesului public în cadrul justiției penale, prin efectuarea instrucției penale. În concret, parchetele conduc investigațiile preliminare referitoare la încălcarea legii penale, formulează acuzațiile împotriva persoanelor cercetate și asigură acuzarea în instanță în cadrul procedurilor penale declanșate. Din prevederile constituționale dedicate procurorilor se desprinde principiul independenței funcționale a acestora, precum și obligația de imparțialitate și de respectare a principiului general al legalității.

Penitenciarele au competența de a organiza executarea pedepselor privative de libertate, asigurând custodierea acestora pe baza dispozițiilor date de judecătorii constituiți în instanțe de judecată.

Sistemul de probațiune face parte, de asemenea, din sistemul judiciar, având rol instituțional focalizat asupra tratamentului juridic aplicabil anumitor categorii de condamnați care nu sunt încarcerați în sistemul penitenciar austriac. Probațiunea are ca principală preocupare intervenția pluridisciplinară asupra persoanelor cărora instanțele de judecată le-au aplicat, la finalul procesului penal, pedepse cu suspendarea executării. Probațiunea gestionează și situația juridică a persoanelor care sunt eliberate condiționat din locurile de deținere, scopul fiind acela al reintegrării sociale efective a persoanelor condamnate și stoparea fenomenului recidivei. Aceste responsabilități au fost transferate în cea mai mare parte unor asociații de drept privat (ONG-uri), care se află totuși sub supravegherea și coordonarea Ministerului Federal al Justiției.

Ministrul Federal al Justiției conduce administrația sistemului judiciar în sensul menționat mai sus. Ministrul Federal al Justiției constituie unul dintre organismele administrative supreme ale statului federal în accepțiunea Legii fundamentale austriece. Ministrul Justiției este membru al Guvernului Federal și răspunde atât de gestionarea politică și administrativ globală pe segmentul judiciar, cât și de coordonarea și supravegherea tuturor organismelor și departamentelor conexe care interferează cu justiția și cu activitatea judiciară.

Instanțele de drept comun sunt organizate pe patru grade de jurisdicție. În prezent, următoarele instanțe sunt competente să judece acțiunile introduse în justiție: instanțele teritoriale (*Bezirksgerichte*), instanțele regionale (*Landesgerichte*), curțile superioare regionale (*Oberlandsgerichte*) și Curtea Supremă (*Oberster Gerichtshof*). Austria își organizează prin lege, potrivit capitolului VII din Legea fundamentală (intitulat „Garanții constituționale și administrative”), un sistem de justiție administrativ (contencios administrativ) și de jurisdicție fiscală în toate landurile.

La nivelul Federației există o Curte Administrativă a Federației (instanță supremă administrativ la nivel federal) și o Curte Federală Administrativă pentru Finanțe, denumită Curtea Fiscală Federală, separat și paralel față de justiția de drept comun, compuse din judecători administrativi, respectiv, fiscali, care au statut profesional identic cu acela al judecătorilor din instanțele de drept comun (beneficiază de inamovibilitate). Sistemul de recrutare a judecătorilor administrativi este stabilit de lege, iar în privința numirii în funcțiile de conducere ale curților administrative, guvernele landurilor au un cuvânt de spus.

Prin revizuirea constituțională din anul 2013 a fost desființată Curtea competentă în materie de azil, fiind absorbită de instanțele specializate de contencios administrativ.

4. Administrația publică locală și organizarea administrativ-teritorială

Austria este împărțită în nouă landuri federale (*Bundesländer*). Acestea sunt, la rândul lor, divizate în districte (*Bezirke*) și orașe (*Statutarstädte*). Districtele sunt împărțite, de asemenea, în comune (*Gemeinden*). Orașele au competențe cumulate de district și comună (ca unitate administrativă). Este interesant de observat faptul că primarul Vienei – capitala Austriei conform normelor constituționale – este în același timp și Guvernatorul landului pe care Viena îl constituie din punct de vedere juridic. Guvernatorii landurilor (cea mai importantă funcție executivă la nivelul fiecărui land) sunt numiți de autoritățile federale.

Landurile sunt diviziuni administrative cu largă autonomie în plan decizional, având și autonomie legislativă parțială față de Guvernul Federal pentru domenii care țin de gestionarea curentă a problemelor comunității, de exemplu în chestiuni de cultură, asistență socială, tineret, mediu, vânat, construcții. Din ansamblul normelor cuprinse în Legea fundamentală se desprinde concluzia orientării constituantului austriac spre descentralizarea administrativ-teritorială și decizională (executivă și normativă), cu numeroase competențe atribuite dietelor de land, guvernelor landurilor și celorlalte categorii de autorități locale, normele constituționale fiind foarte generoase în privința atribuțiilor lăsate la nivelul landurilor și al autorităților municipale.

Într-o modificare recentă adusă legii fundamentale se prevede că legislația landurilor care modifică sau stabilește pe noi direcții un cadru nou în legătură cu organizarea existentă a administrației publice ordinare a landurilor poate să reglementeze condițiile pentru cooperarea transfrontalieră a autorităților administrative districtuale, inclusiv a organelor din cadrul orașelor cu statut propriu, precum și în ce privește transferul de competențe ale autorităților.

Constituția austriacă mai statuează faptul că anumite domenii de reglementare sunt păstrate exclusiv în competența Parlamentului Federal (putem enumera justiția, apărarea țării, relațiile externe, regimul constituțional al naționalității etc.).

5. Drepturile fundamentale

Drepturile fundamentale nu sunt reglementate sistematizat în Constituția austriacă, în formatul de catalog distinct al drepturilor și libertăților fundamentale, care să constituie o secțiune sau un capitol distinct, însă se poate observa preluarea în Constituție a multor prevederi din Convenția europeană a drepturilor omului. Drepturile fundamentale sunt reglementate disparat sau se pot deduce contextual din diverse norme constituționale. De exemplu, dreptul la viață este garantat implicit prin art. 85, text constituțional prin care pedeapsa capitală este abolită.

Tot în mod, de regulă, indirect sunt reglementate: dreptul la petiționare, dreptul la educație, dreptul la muncă și garanții ale acestuia, dreptul de a alege și de a fi ales, dreptul de a participa în organe reprezentative, dreptul la azil, libertatea individuală și altele asemenea. Egalitatea între femei și bărbați este și ea garantată, la fel și protecția persoanelor vulnerabile. Austria exprimă prin normele sale constituționale atașamentul la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și respectul față de jurisprudența Curții europene a drepturilor omului, recunoașterea efectivității acesteia.

Constituția Austriei consacră instituția Avocatului Poporului – Ombudsman, conferindu-i atribuții vaste în privința protecției drepturilor cetățenești, precum și drepturi de verificare a locurilor de detenție, a stabilimentelor destinate minorilor, persoanelor cu dizabilități, altor categorii de persoane vulnerabile, precum și legalitatea activităților și actelor administrației de stat și alte atribuții enumerate în reglementarea legii fundamentale.

6. Raportul dintre dreptul național și dreptul Uniunii Europene

Capitolul I, Secțiunea B conține norme ce reglementează expres și în detaliu raporturile dintre sistemul de drept național și cel al Uniunii Europene.

Guvernului Federal îi revin atribuții privind participarea Austriei la nominalizarea membrilor Comisiei, ai Curții de Justiție, ai Tribunalului, ai Curții de Conturi, ai Comitetului Băncii Europene de Investiții, ai Comitetului Economic și Social și ai Comitetului Regiunilor din cadrul Uniunii Europene.

Guvernul Federal ia măsuri astfel încât să ajungă la un acord cu Comitetul Principal al Consiliului Național în legătură cu membrii instituțiilor amintite. Guvernul Federal austriac trebuie să informeze, în același timp, Comitetul Principal al Consiliului Național și Președintele Federal cu privire la decizia sa.

Trebuie să remarcăm că Federația va informa imediat landurile cu privire la toate proiectele derulate la nivelul Uniunii Europene care afectează sfera autonomă de competență a landurilor sau care ar putea prezenta interes pentru acestea și le va da posibilitatea să formuleze avize într-un termen rezonabil care urmează a fi stabilit de Federație. Același lucru este valabil și pentru municipalități.

În cazul în care un land nu respectă punctual obligațiile stabilite pentru punerea în aplicare a actelor juridice adoptate în cadrul integrării europene și nerespectarea unei astfel de obligații este stabilită de o instanță de la nivelul Uniunii Europene împotriva Austriei, competența în legătură cu implementarea acestor măsuri, în special în legătură cu adoptarea legilor necesare, se transferă Federației.

Cancelarul Federal și Ministrul desemnat pentru Afacerile Externe își coordonează acțiunile în privința dreptului de vot asupra rezoluțiilor privind începerea unei misiuni în exteriorul Uniunii Europene, misiuni de consultare militară și suport militar, misiuni pentru prevenirea conflictelor și menținerea păcii sau operațiuni combative în cadrul managementului crizelor, incluzând măsuri pentru stabilirea păcii și operațiuni pentru stabilizarea situației după conflicte, de asemenea incluzând deciziile referitoare la art. 42 paragraful 2, din Tratatul Uniunii Europene, amendat de Tratatul de la Lisabona despre determinarea treptată a unei politici comune de apărare.

Constituția Austriei stabilește, de asemenea, limitele competențelor Reprezentantului statului austriac în cadrul Mecanismului European de Stabilitate, ilustrând rolul important al Consiliului Național și al Guvernului Federal în funcționarea acestui mecanism decizional în privința prezenței Austriei în cadrul Mecanismului European de Stabilitate.

7. Curtea Constituțională

Capitolul VII intitulat „Garanții constituționale și administrative” prevede că „autoritățile competente să asigure legalitatea tuturor actelor de administrare sunt tribunalele de contencios administrativ independente de la nivelul landurilor și Curtea Administrativă”.

În Secțiunea D din Capitolul VII sunt reglementate modul de organizare, funcționarea și competențele Curții Constituționale.

Curtea Constituțională a Austriei are o paletă largă de competențe, mult mai numeroase decât cele care în mod tradițional sunt stabilite în atribuțiile unui tribunal constituțional. Astfel, Curtea Constituțională austriacă este competentă să se pronunțe, pe lângă clasicele atribuții privin controlul constituționalității legilor, și asupra acțiunilor pecuniare formulate împotriva Federației, a landurilor, a municipalităților și a asociațiilor municipale, care nu au putut fi soluționate prin procedurile judiciare ordinare sau printr-o hotărâre a unei autorități administrative.

Din economia normelor constituționale se desprinde concluzia că, în Austria, Curtea Constituțională este, în realitate, instanța de cel mai înalt grad, aproximativ similar cu modelul german, fiind investită să se pronunțe asupra conflictelor de competență după cum urmează: între instanțele de judecată de orice fel și autoritățile administrative, între instanțele de drept comun și curțile administrative, între instanțele judecătorești și Curtea Federală Administrativă, între toate categoriile de instanțe de judecată și autoritățile administrative, între Curtea Constituțională și toate celelalte instanțe, dar și între Federație și un land sau între landuri.

Curtea Constituțională hotărăște dacă un anumit act legislativ sau executiv se încadrează în sfera de competență a Federației sau a landurilor, la sesizarea Guvernului Federal sau a guvernului unui land. Această competență se datorează caracterului de federație al Austriei. Curtea Constituțională hotărăște, la sesizarea Guvernului Federal sau a guvernului landului în cauză, dacă există un acord de delegare a competențelor între landuri și Federație și dacă obligațiile care decurg din acel acord, cu excepția celor pecuniare, au fost îndeplinite. Curtea Constituțională are competență, conform art. 139, să se pronunțe asupra legalității actelor normative/regulamentelor emise de o autoritate

federală sau la nivel de land, un tribunal de contencios administrativ independent sau Oficiul Federal de Licitatii, la sesizarea unei instanțe sau a unui tribunal de contencios administrativ independent. Chiar și fără o sesizare de acest fel, Curtea Constituțională se va pronunța *ex officio* în cazul în care ar trebui să aplice un astfel de act normativ în cadrul unui proces aflat pe rol.

De asemenea, tribunalul constituțional se pronunță asupra legalității actelor cu caracter normativ emise de o autoritate a unui land, la sesizarea Guvernului Federal și, în mod similar, asupra legalității actelor normative/regulamentelor emise de o autoritate de supraveghere a municipalităților (potrivit competențelor proprii), la sesizarea municipalității în cauză.

Curtea Constituțională austriacă se pronunță, de asemenea, asupra legalității actelor normative (indiferent de emitent), în cazul în care printr-o cerere se invocă încălcarea directă a drepturilor personale determinată de această pretinsă nelegalitate, în măsura în care acel act normativ a devenit aplicabil pentru solicitant în absența pronunțării unei hotărâri judecătorești sau a emiterii unei decizii. În cazul în care unei părți într-un litigiu înaintat Curții Constituționale i se admite cererea de sesizare a tribunalului constituțional, iar litigiul presupune aplicarea unui act normativ de către Curtea Constituțională, procedurile inițiate în vederea stabilirii legalității acestuia vor continua. Curtea Constituțională nu poate anula un act normativ contrar legii decât în cazul în care anularea sa a fost solicitată în mod expres sau Curtea ar fi trebuit să îl aplice într-un proces aflat pe rol. În cazul în care Curtea stabilește că întregul act normativ nu are temei legal, a fost adoptat de o autoritate care nu este competentă în acea materie sau a fost publicat într-o manieră contrară legii, aceasta îl va anula în întregime pe motiv de nelegalitate. În cazul în care actul normativ supus cenzurii a fost deja abrogat la momentul pronunțării deciziei Curții Constituționale și procedurile au fost inițiate *ex officio* sau la sesizarea unei instanțe, a unui tribunal de contencios administrativ independent sau a unui solicitant care invocă încălcarea directă a drepturilor sale personale prin nelegalitatea actului normativ în litigiu, Curtea trebuie să se pronunțe asupra nelegalității acestuia.

Așadar, anularea unui act normativ austriac este pronunțată fie la cerere, fie *ex officio*, de către instanța de control constituțional, spre deosebire de alte sisteme de drept din Europa, unde, în mod obișnuit, partajarea competențelor între instanțele de contencios administrativ și instanța constituțională se face în funcție de emitentul actului oficial cenzurat – Parlamentul (caz în care, de regulă, competența aparține tribunalelor constituționale), respectiv celelalte autorități publice care emit acte administrative cu caracter individual sau normativ (unde competența aparține instanțelor de contencios administrativ, cu excepția actelor emise în cadrul procedurilor judiciare care au alt regim juridic în mod obișnuit, și anume sunt supuse cenzurii judecătorești pe ierarhia căilor de atac).

Curtea Constituțională se pronunță asupra nelegalității hotărârilor privind republicarea unei legi (tratat de stat) la sesizarea unei instanțe, a unui tribunal de contencios administrativ independent sau a Oficiului Federal de Licitatii. Curtea se pronunță fie dacă este sesizată prin cerere, fie *ex officio*.

Conform art. 40 din Constituția Austriei, Curtea Constituțională trebuie să se pronunțe asupra neconstituționalității legilor federale sau la nivel de land, la sesizarea Curții Supreme, a unei instanțe de apel competente, a unui tribunal de contencios administrativ independent, a Curții Federale Administrative.

Curtea Constituțională are competență de soluționare și asupra neconstituționalității legilor landurilor, la sesizarea Guvernului Federal și, în mod similar, asupra neconstituționalității legilor federale, la sesizarea Guvernului unui land, a unei treimi dintre membrii Consiliului Național sau a unei treimi dintre membrii Consiliului Federal. Legea constituțională a unui land poate prevedea că dreptul de a sesiza Curtea Constituțională cu privire la neconstituționalitatea legilor landului aparține unei treimi dintre membrii Dietei. Curtea se pronunță, de asemenea, asupra neconstituționalității legilor în cazul în care o cerere invocă încălcarea directă a drepturilor individuale prin această neconstituționalitate, în măsura în care legea a devenit aplicabilă pentru solicitant în absența pronunțării unei hotărâri judecătorești sau a emiterii unei decizii. Instanța constituțională austriacă se pronunță și asupra legalității tratatelor.

Art. 141 enumeră alte competențe speciale ale Curții Constituționale, după cum urmează: contestațiile având ca obiect alegerea Președintelui Federal și alegerile pentru organismele reprezentative generale, Parlamentul European și autoritățile constitutive (organele reprezentative) ale asociațiilor profesionale statutare; contestațiile având ca obiect alegerile pentru Guvernul unui land și pentru autoritățile municipale cărora li se încredințează puterea executivă, precum și alte cazuri ce atrag competența tribunalului constituțional austriac (mare parte dintre aceste atribuții sunt din categoria celor specifice instanțelor de judecată, de regulă ale instanțelor de contencios administrativ).

Curtea admite o contestație electorală în cazul în care nelegalitatea invocată în fața sa a fost dovedită și a influențat rezultatul alegerilor. Legea federală organică stabilește condițiile în care Curtea Constituțională se pronunță asupra contestațiilor având ca obiect rezultatele inițiativelor populare, ale consultărilor populației sau ale referendumurilor.

Potrivit art. 142, acțiunile judiciare, care au ca obiect responsabilitatea constituțională a autorităților supreme la nivel federal și de land pentru încălcarea culpabilă a legii în exercitarea funcțiilor lor, pot fi formulate împotriva Președintelui Federal pentru încălcarea Constituției federale, în baza deciziei Adunării Federale, împotriva membrilor Guvernului Federal și autorităților care au același statut în ce privește responsabilitatea, pentru încălcarea legii, în baza deciziei Consiliului Național, precum și în multe alte situații punctuale, enumerate limitativ de norma constituțională.

Se poate introduce o acțiune împotriva persoanelor enumerate de textul constituțional menționat mai sus, inclusiv pentru fapte care pot face obiectul unei proceduri penale, care au legătură cu funcția exercitată de persoana care urmează a fi acuzată. În acest caz, competența aparține exclusiv Curții Constituționale, iar anchetele și judecarea cauzelor în curs de desfășurare la nivelul parchetelor sau instanțelor penale de drept comun se transferă Curții Constituționale.

Curtea aplică, în aceste cazuri, procedurile și dreptul penal substanțial reglementate în legislația penală. Aceasta este o competență specială a tribunalului constituțional, având ca argument principal ideea de a asigura aplicarea unor proceduri instrumentate de Curtea cu cea mai înaltă competență jurisdicțională, fiind exclusiv determinată de calitatea persoanelor cercetate și judecate, de funcțiile publice înalte ale acestora.

Procedura de selecție pentru membrii Curții Constituționale este reglementată de art. 147, care menționează și anumite restricții privind eligibilitatea judecătorilor săi. Curtea Constituțională este compusă dintr-un Președinte, un Vicepreședinte, 12 membri ordinari și șase membri supleanți. Președintele, Vicepreședintele, șase membri

ordinari și trei membri supleanți sunt numiți de Președintele Federal la recomandarea Guvernului Federal; acești membri și membrii supleanți vor fi selectați din rândul judecătorilor, al funcționarilor administrativi și al profesorilor de drept. Ceilalți șase membri și ceilalți trei membri supleanți sunt desemnați de Președintele Federal în baza propunerilor înaintate de Consiliul Național cu privire la trei membri și doi membri supleanți și de Consiliul Federal în legătură cu trei membri și un membru supleant. Președintele, Vicepreședintele și ceilalți membri și membri supleanți trebuie să fi absolvit studii juridice sau studii de drept și științe politice și să fi deținut, timp de cel puțin zece ani, o funcție care să presupună absolvirea acestor studii.

Constituția austriacă stabilește categoriile de persoane care nu pot deține calitatea de membru al Curții Constituționale: membrii Guvernului Federal, ai unui Guvern al unui land, membrii unui organ general reprezentativ sau ai Parlamentului European; în cazul membrilor unui organ general reprezentativ sau ai Parlamentului European aleși pentru o legislatură sau un mandat cu durată determinată, această incompatibilitate continuă până la expirarea mandatului respectiv. Nici persoanele angajate de partide sau care exercită o funcție în cadrul unui partid politic nu pot deține calitatea de membru al Curții Constituționale.

Persoanele care, pe parcursul ultimilor cinci ani, au exercitat una dintre funcțiile enumerate expres în textul constituțional, nu pot fi numite în funcția de Președinte sau Vicepreședinte al Curții Constituționale. În cazul în care un membru sau un membru supleant nu dă curs unui număr de trei solicitări consecutive de a participa la o ședință a Curții Constituționale și nu oferă un motiv întemeiat, Curtea va constata formal acest fapt după audierea declarației sale. Constatarea acestui fapt va conduce la pierderea calității de judecător sau a statutului de membru supleant.

Curtea Constituțională a primit unele atribuții suplimentare în materie electorală prin modificările aduse Constituției în anul 2016, referitoare la soluționarea unor categorii de contestații depuse cu privire la procesul electoral, fiind interesantă tendința (ascendentă) de constituționalizare a dreptului într-o țară cu ample și îndelungate tradiții democratice, în scopul evident al introducerii unor mecanisme normative mult mai stabile și foarte dificil de modificat prin proceduri parlamentare obișnuite.

Art. 148 impune adoptarea unei legi federale speciale care să conțină norme privind organizarea și funcționarea Curții, iar regulamentul intern de organizare și funcționare a tribunalului constituțional se adoptă, în baza acestei legi, de către însăși Curtea Constituțională.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE. UNIUNEA EUROPEANĂ

Secțiune A: DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1

Austria este republică democrată. Suveranitatea sa emană de la popor.

Art. 2

1. Austria este stat federal.
2. Statul federal este format din landurile autonome Burgenland, Carintia, Austria Inferioară, Austria Superioară, Salzburg, Stiria, Tirol, Vorarlberg și Viena.
3. Modificările structurii landurilor sau o restrângere a implicării landurilor prevăzută în prezentul articol și la articolul 3 sunt stabilite, de asemenea, prin reglementări constituționale ale landurilor.

Art. 3

1. Teritoriul federal include teritoriile landurilor federale.
2. Tratatelor de stat prin care se modifică granițele federale pot fi încheiate numai cu aprobarea landurilor afectate.
3. Modificările granițelor în cadrul teritoriului federal se stabilesc prin legi speciale ale Federației și landurilor afectate. Granițele din cadrul teritoriului federal se aprobă prin legi speciale ale landurilor afectate.
4. Deciziile Consiliului Național cu privire la modificările granițelor în conformitate cu alineatele 2 și 3, în măsura în care acestea nu vizează aprobarea granițelor, se adoptă în prezența a cel puțin jumătate din membrii săi și cu o majoritate de două treimi din voturile celor prezenți.

Art. 4

1. Teritoriul federal este o zonă uniformă din punct de vedere monetar, economic și vamal.
2. Este interzisă instituirea unor limite vamale intermediare sau a altor restricții de circulație pe teritoriul federal.

Art. 5

1. Capitala federală și sediul autorităților federale supreme se află la Viena.
2. Pe durata unor circumstanțe extraordinare, la cererea Guvernului Federal, Președintele Federației poate stabili sediul autorităților federale supreme într-o altă locație de pe teritoriul federal.

¹ Adoptată la data de 1 mai 1929 (modificarea Constituției din data de 1 octombrie 1920). Intrare în vigoare – 1 ianuarie 1930 prin Legea nr. 1/1930. Ultimele revizuirii sunt din anul 2024.

Art. 6

1. Republica Austria se caracterizează prin tratamentul egal al tuturor cetățenilor.
2. Cetățenii austrieci sunt cetățeni ai landului în care aceștia au domiciliul; legislația landurilor poate prevedea, prin excepție, că și acei cetățeni care au reședință într-un anumit land sunt cetățeni ai aceluși land.
3. Domiciliul unei persoane se află în locul în care aceasta s-a stabilit cu intenția, demonstrabilă sau decurgând din circumstanțe, de a conferi aceluși loc calitatea de centru al relațiilor sale sociale. În cazul în care această cerință este îndeplinită de mai mult de un domiciliu, ținându-se seama, în ansamblu, de relațiile profesionale, economice și sociale ale unei persoane, persoana în cauză va desemna ca domiciliu al său locuința cu care are cea mai semnificativă relație.
4. Cu privire la organizarea alegerilor pentru Președintele Federației, pentru organele reprezentative și pentru Parlamentul European, alegerea primarului de cei competenți să aleagă Consiliul Municipal, dar și la organizarea de referendumuri, plebiscite și sondaje de opinie în temeiul Constituției federale sau al Constituțiilor landurilor, precum și în privința participării directe a celor competenți să aleagă Consiliul Municipal în gestionarea lucrărilor din propria lor sferă de competență a localității, pentru durata detenției sau a arestului în sensul Actului Constituțional Federal cu privire la protejarea libertății persoanei, Gazeta Federală de Drept nr. 684/1988, ultimele reședințe, în afară de locul de arest sau detenție, sau ultima reședință principală, în afară de locul de arest sau detenție, înainte de detenție sau arest se consideră reședințele, respectiv reședința principală a persoanei deținute sau arestate.

Art. 7

1. Toți cetățenii sunt egali în fața legii. Privilegiile în virtutea originii, sexului, averii, clasei sau religiei sunt interzise. Nimeni nu poate fi discriminat din cauza dizabilității sale. Republica (Federația, landurile și localitățile) se obligă să asigure tratamentul egal al persoanelor cu dizabilități și al persoanelor fără dizabilități în toate sferele vieții cotidiene.
2. Federația, landurile și localitățile aderă la principiul egalității între bărbați și femei. Sunt permise măsurile de promovare a egalității între femei și bărbați, în special prin eliminarea inegalităților existente.
3. Se pot aplica denumiri oficiale astfel încât acestea să indice sexul titularului funcției. Același principiu se aplică și în cazul titlurilor, al diplomelor universitare și al descrierilor ocupațiilor.
4. Exercitarea liberă a drepturilor politice este garantată angajaților din sistemul public, inclusiv membrilor armatei federale.

Art. 8

1. Limba germană este limba oficială a Republicii, respectând drepturile acordate prin legea federală minorităților lingvistice.
2. Republica (Federația, landurile și localitățile) își exprimă adevărată deziderul de dezvoltare a diversității sale lingvistice și culturale, exprimată prin intermediul grupurilor etnice autohtone. Limba, cultura, existența și conservarea acestor grupuri etnice sunt respectate, protejate și sprijinite.
3. Limbajul semnelor este recunoscut ca limbaj independent, potrivit legii.